

Fagrådet –
Rusfeltets
hovedorganisasjon
rusfeltet.no

Helse- og omsorgsdepartementet

Oslo 22.mai 2019

Hørings svar – NOU 2018:16 Det viktigste først

Fagrådet – Rusfeltets hovedorganisasjon er en interesse- og paraplyorganisasjon for organisasjoner, enheter og virksomheter på rusfeltet. Vi har 133 medlemmer og er den største organisasjonen på dette fagfeltet. Blant medlemmene finnes også en rekke kommunale enheter og virksomheter.

Dette innebærer at vi først og fremst uttaler oss på vegne av mennesker med rus- og avhengighetsrelaterte problemer.

Prioritering er ikke lett. Målet med enhver prioritering i et demokratisk samfunn må være å redusere ulikhet i helse. Prioritering betyr også fravær av vilkårlighet i tjenestetilbudet.

Utvalget beskriver godt den kommunale virkeligheten hvor det ikke bare skal prioriteres internt i helse og omsorgstjenesten, men også blant mange andre gode formål. «Vår» pasientgruppe opplever store forskjeller i hjelpen avhengig av i hvilken kommune du bor i. Opptrappingsplan for rusfeltet 2015 – 2020 viser store variasjoner i hvordan det kommunale rusarbeidet prioriteres. Midlene i planen gis om frie midler og FAFOs evaluering viser at kun halvparten av kommunene bruker midlene slik som regjeringen har forutsatt. Den viser utfordringen mellom statlig politikk og kommunalt selvstyre.

Fagrådet har forståelse for at de samme prinsippene for prioritering som gjelder for spesialisthelsetjenesten også skal gjelde den kommunale helse- og omsorgstjenesten. Befolkningen er opptatt av å få god og adekvat hjelp uavhengig av forvaltningsnivå. Da er det fornuftig at ikke ulike prinsipper gjelder på de ulike forvaltningsnivåene.

Vi er fornøyd med at mestring også inkluderes i prinsippene for prioritering. Noen brukere må leve med sine utfordringer uten å bli frisk. Vi leser det som at hjelp kan gis for å gi bedre mestring selv om en ikke blir kvitt sine problemer. Der finnes det allerede en rekke gode eksempler ute i kommunene.

Fagrådet – Rusfeltets hovedorganisasjon

Nedre Slottsgate 7, 0157 Oslo
telefon 22 42 44 77
e-post: fagraadet@rusfeltet.no
www.rusfeltet.no
organisasjonsnummer 975 688 623

Fagrådet –
**Rusfeltets
hovedorganisasjon**
rusfeltet.no

Det bes spesifikt om tilbakemelding på tre spørsmål.

Om prioriteringskriteriene i helse og omsorgssektoren slik utvalget legger det frem, er egnet virkemiddel for å sikre likeverdige kommunale helse- og omsorgstjenester.
Som nevnt tidligere er det hensiktsmessig med like prioriteringskriterier i hele helsetjenesten. Fagrådet slutter derfor opp under de overordnede prinsippene.

Det vil allikevel være praksis og fortolking ute i kommunene som vil være avgjøre om de bidrar til likeverdige tjenester. Prioriteringskriteriene må derfor gjøres kjent i hele det kommunale systemet og de bør gjenkjennes i kommunale planer og prioriteringer.

Om de foreslåtte kriteriene og prinsippene for prioritering er egnet for den kommunale helse- og omsorgstjenesten og for offentlig finansierte tannhelsetjenester på hhv faglig, administrativt og politisk nivå.

Det er hensiktsmessig med gjennomgående kriterier og prinsipper i helsetjenesten. Behovet for dokumentert kunnskap er nødvendig for å prioritere rett. Derfor støtter vi ønske om mer forskning på kommunale tjenester.

I dag lever personer med rus og psykiske lidelser i gjennomsnitt 15-20 år kortere enn gjennomsnittsbefolkningen. Det alene tilsier at en prioritering av denne gruppen vil gi størst nytte for en gruppe som trenger det mest. Allikevel nedprioriteres denne gruppen i mange kommuner. Så i tillegg til kunnskap må det arbeides med holdninger og syn på personer med rusproblematikk på administrativt og politisk nivå.

Kriteriene anses som egnet, ikke minst i det langsiktige arbeidet på administrativt og politisk nivå.

Om virkemidlene som foreslås i innstillingen er egnet til å støtte opp om prioriteringer i de kommunale helse- og omsorgstjenestene.

Fagrådet mener nasjonale satsninger i større grad bør benytte seg av øremerkede midler i en begrenset periode. Vi er dermed uenig med utvalget på dette punktet. Videre mener vi det er grunnlag for å se om fritak for egenandel kan være et virkemiddel for å i større grad nå spesielle grupper. Nordheim-utvalget foreslo dette innenfor spesialisthelsetjenesten og forslaget bør tas opp i kommunal helse- og omsorgstjeneste. Stor samfunnsmessig nytte med liten kostnad skrev Nordheimutvalget om sitt forslag om fjerne egenandel innenfor rusbehandling.

Fagrådet –
**Rusfeltets
hovedorganisasjon**
rusfeltet.no

Vi er noe skeptiske til å opprette nytt kompetansemiljø som kommunene kan støtte seg på i praktisk prioriteringsarbeid. Forutsetning for et slikt kompetansemiljø er et behov og at kommunene vil følge det som kommer derfra. Det er allerede i dag en rekke mindre kompetansemiljø som en bør se om kan samordnes og styrkes for å gi slike tjenester. Det er tidligere gjort en utredning fra Helse- og omsorgsdepartementet som fant et 10-talls ulike kompetansemiljø.

Fagrådet mener det bør vurderes om ikke dette er en rolle som Helsedirektoratets skal ha.

Utover det mener Fagrådet virkemidlene er egnet til å støtte opp under prioriteringer i de kommunale helse- og omsorgstjenestene.

Forslaget om en evaluering av finansieringsmodellene støttes og applauderes.

Jan Gunnar Skoftedal
Leder